

כי תשא - פורים הוספה

חדרה לתוך עצמותיהם ללא רחמים. עם הזמן נהיו ההרים תלולים מאוד, והם ירדו מהגמלים ועברו לרכוב על חמורים. השבילים היו כה צרים עד שפסיעה אחת לא במקום, והחמור יחד עם רוכבו היו מזדדדים לתהום הפעורה תחתיהם. התנהגות מורה הדרך היתה מוזרה. מצד אחד, הוא חלק איתם את מי השתייה בשווה, פרס להם מלחמו ואף לימד אותם כללי הישרדות בסיסיים. מאידך, האיזמים התכופים שיצאו מפיו הפחידו אותם מאוד, ולא נותרה להם בררה אלא להמשיך ולשתוק.

סאת הייסורים לא פסקה. נהר קפוא חצה את נתיב הבריחה וחסם את דרכם. הם נכנסו לתוכו על החמורים שסירבו בעקשנות לנוע בתוך המים הקרים. תוך כדי צליחת הנהר, נשמטו נעליהם וצנחו לתוך המים המזוהמים. כשעלו על הגדה השנייה, התקשו החמורים המבוהלים ללכת. "כולם לרדת!", פקד הנווט. הם נאלצו לצעוד על האדמה יחפים. לרוע המזל היא היתה משופעת בשיחי קקטוס דוקרניים, ובאבנים משוננות. רגליהם זבו דם והם עשו מאמץ עליון כדי לא לפרוץ בכבי. את הילדה הקטנה בת השלוש נשאו האם ובניה הגדולים לחילופין על הידיים, כדי שלא תמועד, חלילה.

הם צעדו עכשיו במעלה הר תלול במיוחד. בראשו נמתח גשר חבלים אל רכס ההר ממול כשלמטה משתרע ואדי עמוק. החבלים היו בלויים והם נראו כמחזיקים בקושי רב את המשקל העצמי שלהם. כאשר התבוננה האם למטה היא קפאה על עמדה באימה. "עד כאן!" צעקה בקול לא לה, "די! איני מסוגלת עוד להמשיך! נגמרו לי הכוחות!"

אף תגובה לא נשמעה. רק קול מתכתי נוקשה הפר את חלל האוויר. מורה הדרך שלף את האקדח שנשא ברשותו, דרך אוזנו וכיוון את קנהו לעברה: "אני לא יודע רק לאיים, אני יודע גם לקיים", כך אמר בשקט, "אם את לא ממשיכה הלאה אני הורג אותך עכשיו, פה במקום הזה!"

בדממת מוות הושיטה האם את ידה הרועדת לביתה הקטנה, מכריחה את עצמה לאחוז בחבלים בכוחות לא לה. בתוך ליבה היא רתחה מזעם על המדריך האיראני שהאיץ בהם ללא רחמים. שבועיים וחצי של מסע מתמשך חלפו. קבוצת הפליטים היהודים עברה את הגבול הטורקי. הם נשמו לרווחה ופנו להיפרד ממורה הדרך. ואז, מול עיניהם המשתאות - התרחש מחזה מדהים! אותו אחד שהיה לאורך כל הדרך אדם קשוח - כרע עתה ברכ לפניהם. הוא חיבק בחום את כל אחד מן הילדים, העתיר על כל לחי נשיקות חמות לרוב, ובירך את האלמנה ברגש רב: "עכשיו, לפני שאני הולך", אמר בקול חנוק, "הרשו לי לגלות לכם סוד אותו הסתרתי מכם עד לרגע זה. אתם עצם מעצמי ובשר מבשרי. יהודי הנני בדיוק כמכם. נאלצתי להתנהג אתכם בצורה אכזרית ואפילו לאיים על חייכם בנשק. ועל כך אני מצטער מאוד. עם זאת, אילו הייתי מגלה את זהותי כבר בתחילה והייתי חביב אתכם - לא הייתם מסוגלים לסיים את המסע המפרך הזה." דמעות הציפו את עיניו עד כשאמר: "אני גאה בכל אחד מכם, כולם גיבורים אמתיים", ואז הסתובב האיש ופנה לחזור לכיוון איראן...

"וראית את אחורי לפני לא יראו" (לג, כג)

השנה היא תשל"ט בה תופס האייתולה חומייני את מושכות ההנהגה הקיצונית באיראן. משפחה יהודית נסה על נפשה מפני סוכני המשטר. מורה דרך מסתורי מוביל אותם בדרך תחתית אל החופש. 'מיהו האיש?' - רודפת אותם התעלומה...

חריקת בלמים נשמעה ברחוב הראשי. טנדר אזרחי נעצר מול פתח חנות לממכר שטיחי יוקרה. קבוצת בריונים חמושים זינקו מרכב ישר לתוך החנות. הם השתייכו ל"כוח ההתנגדות הנייד". הבסיג', מיליציה צבאית למחצה שכפופה למשמרות המהפכה האיראניים. "אתה בוגד!" הטיח אחד מהם בבעל העסק ואז ירה בו למוות...

היו אלה ימי המהפכה האסלאמית באיראן של סוף שנות השבעים. השאה הפרסי הפרו-מערבי הודח מכיסאו וברח מן המדינה. את צמרת השלטון תפסה קבוצת אנשי דת קיצוניים בראשות המנהיג העליון, האייתולה חומייני. מסע דיכוי אכזרי הופעל כנגד אויבי המשטר הקודם וסמליו. אחד מקורבנותיו היה סוחר יהודי מצליח שנחשד כסוכן של השאה.

האלמנה ששמעה על הטרגדיה הבינה מהר מאוד כי האדמה תחת רגליה רועדת. סוכני משטר האייתולות בדרך אליה, וכי מחובתה לעזוב את איראן במהירות. כל נסיעה מוחץ לגבולות המדינה חייבה אישור רשמי מצד השלטונות, מה שהיה חורץ את גורלה מיידית. היא לא יכלה למכור את הנכסים הרבים כדי לא לעורר חשד. גם לספר על תוכניותיה היה דבר מסוכן מאוד. בניסיונותיה הנואשים לשמור על פתיל חייה יצרה האלמנה הבודדה קשר עם מבריה גבולות שהיה ידוע בעזרתו ליהודים שרצו להימלט מאיראן לתורכיה דרך ההרים. "שלא תעזי לארוז אפילו מזוודה אחת", הורה לה, "השכנים עלולים לשים לב ולהעיק את המשטרה".

בתיק צד היא העמיסה תכשיטים ויהלומים. אספה את ילדיה ואמרה להם: "אנחנו יוצאים לעשות קניות". כך עזבה האישה את ביתה מתוך ידיעה שלעולם לא תשוב אליו.

הלילה ירד על עיר הבירה האיראנית, טהרן. באחד מפרבריה נפגשו הנמלטים עם מורה הדרך. האלמנה העבירה לו את רוב כספה. מרגע זה התחיל סיוט נוראי עבור האלמנה וארבעת ילדיה. הם, שהתרגלו לרמת חיים גבוהה במיוחד שכללה נופשים יוקרתיים בחו"ל, רכבי שרד וצוות משרתים שעמד מוכן לכל קריאה מצידם - עמדו להתמוטט בגלל המסע. הוא כלל מסע רכיבה על גבי גמלים שארך בימים הראשונים שמונה עשרה שעות רצופות. אותם ימים טרופים השאירו את חותמם הרע על האם. נזק בלתי הפיך נגרם לה בגב. "עוד מילה אחת של תלונה ואני תוקע כדור בראש שלך", צרח הנווט כאשר העז אחד מהם להתלונן על תת-התנאים להם נחשפו במהלך הבריחה.

באחת הפעמים ארבו להם שודדי דרכים מזוינים. אלה נהגו להתנפל על היהודים שניסו לברוח מאיראן ולבוזז את רכושם. שארית כספה של האם שכלל מעט יהלומים נלקח אף הוא ממנה. כך נותרה האלמנה בידיים ריקות.

ביום סבלו הבורחים מקרני השמש היוקדת, בלילה הצינה